

Unyansert om «Knausgård-koden»

Igjen tar Jan Askelunds følelser overhånd.

DEBATT

Eivind Tjønneland,
faglitterær forfatter

JAN ASKELUND er i sitt debattinnlegg lørdag 5.6 sterkt uenig i mine synspunkter på Knausgårds «Min kamp 1-4» (MK) i pamfletten Knausgård-koden. Det er en ærlig sak. Han oppfatter meg dessuten som «rasende». Det er en merkelig personkarakteristikk. Jeg kan ikke se at mine omtaler av andre deltakere i Knausgård-debatten er i nærheten av den manglende beherskelse Tom Egil Hverven demonstrerte da han kalte Jan Kjørstad «en misunnelig dott» tidligere i år. Men i Askelunds eget innlegg truer følelsene atter med å ta overhånd.

I innledningen heter det at pamfletten er «et beskjedent forsøk på å tenke litt lenger enn kritikken av MK hittil har gjort. Den er også en foreløpig oppsummering av debatten og gir en oversikt over kritikken av de fire første bindene». Jeg synes derfor at Askelunds påstand om at jeg fremstiller meg selv som «den eneste (synske leser)» som har klart å «avsløre forfatter, forlag og hele Min kamp 1-6» er lite trefende.

DET ER DIREKTE FEILAKTIG at jeg noe sted har hevdet at jeg «vet» hvordan bind 5 og bind 6 kommer til å se ut fordi jeg er «clairvoyant». I innledningen sier jeg at jeg ikke har noe lyst til «å komme med» i bind 6 av MK, som angivelig skal innlemme deler av kritikken. «Ærlig talt, så håper jeg på å slippe. For alt tyder på at Knausgård vil gjengi sine egne følelser i forhold til den kritikken han har fått. Da blir det lite plass til begreper og argumentasjon, noe som er hovedpoenget i dette forsøket på å knekke Knausgård-koden.» Denne påstanden er basert på Knausgårds omtale av Preben Jordals anmeldelse av «En tid for alt» (MK2, 460). Det skulle forundre meg om vi ikke får se noe av dette i bind 5 og 6 også. Men selvsagt kan vi bli overasket!

Det er også feil at jeg har hatt alle anmeldelser av MK til disposisjon, men bare har satt opp et utvalg på bibliografien. Jeg har satt opp alle de norske avis-anmeldelsene jeg fikk av Oktober forlag på bibliografien (53 stk.), men jeg valgte å utelate radioanmeldelsene til Marta Norheim. Jeg innrømmer derimot å ha vært selektiv når det gjelder andre Knausgård-omtaler i norske aviser i 2010 (62 stk.). Men er ikke over 100 avisartikler et godt nok grunnlag for å si noe om tendensene i Knausgård-kritikken?

ASKELUNDS DEBATTINLEGG svelger i usaklige overdrivelser: «Tjønneland er den eneste kvalifiserte i landet. Han trenger ikke engang lese en roman for å ha lest den. På gresk kalles det *hybris*.» Jeg har aldri satt meg selv opp på en slik piedestall, og heller ikke betegnet Knausgårds verk som «ordrikt *lirumlarum*». Når jeg ett en-

FRA AFTENBLADET sist lørdag, der Jan Askelund, litteraturkritiker i Aftenbladet, gikk hardt ut mot Eivind Tjønnelands bok om norske litteraturkritikers mottakelse av Karl Ove Knausgårds «Min kamp»-serie. Tjønneland skriver her som faglitterær forfatter, men er også professor ved Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier ved Universitetet i Bergen.

kelt sted sier at «Knausgård-koden = abstrakte virkelighetsreferanser + interjeksjonen åååh», så mener jeg naturligvis ikke at fire store romaner kan reduseres bare til dette, og trekker i pamfletten frem mange andre aspekter ved MK. Askelund går løs en stråmann. Hvorfor?

EN NÆRLIGGENDE HYPOTESE er at Askelund føler seg personlig angrepet av pamfletten. «Vi har alle våre ærend å gå,» avslutter han lakonisk. Jeg har lest Askelunds anmeldelser av MK 1 og MK 2 her i avisen. (29.9 og 17.11.2009) På slutten av anmeldelsen av MK2 skrev Askelund at det er «den første romanen som på lenge har fått tårene mine til å renne både av overgiven problemfri humor (med pappa på dramagruppe med knottungen) og grepet av forfatterens skildring av sitt barns fødsel».

I pamfletten har jeg et lite kapittel om «Melodrama» som Askelund ikke nevner. Der heter det blant annet: «Det er egentlig ikke normalt å være sint, glad eller trist i Norge. Slikt bør man legge lokk på inntil man eventuelt står frem på TV og bekjenner at man har vært deprimert; som Inge Lønning eller Kjell Magne Bondevik. [...] Dette skaper grobunn for sentimental litteratur der leseren får lov til å grine over personer som er skapt for at vi skal få emosjonell utladning. [...] Når samfunnet hardner til, trenger vi noen litterære gråtekoner

Som jeg viser i pamfletten, er Askelund ikke den eneste «kritikeren» som har blitt et offer for Knausgård-koden.

som får oss til å velte oss i sentimentalitet slik at vi kan fortsette å holde følelsene tilbake i andre sammenhenger.» (94–95)

ASKELUND AVSLUTTET sin anmeldelse av MK2 slik: «For øvrig rommer hele dette gigantiske romanprosjektet til Karl Ove Knausgård en innebygget ironi, for som her står i sin store alminnelighet: 'Det som før hadde foregått i private rom, ble nå pumpet ut i det offentlige.' Vi får være glade for at det er Knausgård som gjør det, 'for jeg er deg og du er alle'».

Hvis han mener ufrivillig ironisk, så er jeg enig. Noe av hovedpoenget med pamfletten er å vise frem selvmotsigelsene i MK, pendlingene mellom selvforkakt og stormannsgalskap og mellom selvbiografi og roman. Askelund siterer Knausgårds tanker om privatiseringen av det offentlige og formuleringen av at «jeg er deg og du er alle» uten tilløp til innvendinger. Litteratur«kritikeren» opptrer som en papegøye i forhold til det Knausgård selv sier. Han skriver nå at han vil «ha seg frabedt monopoliseringsforsøk av lesning av litteratur», han som selv langt på vei har gitt fortolkningssmonopolet til Knausgård! Og som jeg viser i pamfletten, er Askelund ikke den eneste «kritikeren» som har blitt et offer for Knausgård-koden.

DET ER EN ÆRLIG SAK å grine når du leser Knausgård og å ha et ukritisk forhold til en intimitetstyranisk offentlighet. Det er kanskje mindre ærlig, men likevel forståelig, å «rase» mot stråmenn i avisspaltene.

Men slikt fremmer ikke saklig debatt.

Israel i skammekroken

Så har Israel gjort det att. Sett seg sjølv i skammekroken. Åtaka på sivile i internasjonalt farvatn, er ikke anna enn tull. Å kalla det forsvar av landet, står ikkje til truande, sjølv om det nok var aktivistar om bord som ikkje ønskte det beste! Til no har me berre fått Israels versjon. Det var 60 journalistar om bord, og all film og arkiv vart tatt. Dette liknar Gaza-krigen i 2009. Då lukka Israel all presse ute, før dei gjekk til åtak. Norske politikarar har som vanleg teke avstand og komme med alvor same fråsegnar om fordøming.

Det saka gjeld, Israel sin okkupasjon og blokade av Gaza, skal ikkje drøftast. Både venner av Israel og norske politikarar er tafatte på kvar sitt vis. Her i avisa stod det nyleg eit innlegg av ein som takka Israel for alt det gode dei har gjort i det siste. Eg trur ikkje staten Israel treng slike venner, men skikkelege venner som seier frå når venner har gjort noko gale! (Innlegget er forkorta. Red.)

Andreas Nesheim, Bryne

Gjenreis lokaldemokratiet

Kommunene er selve grunnmuren i det norske demokratiet, men den rødgrønne regjeringen bestående av Ap, SV og Sp har gjennom en årrekke svekket lokaldemokratiet og gjort det vanskelig å være kommunepolitiker. I dag ligger mye av den reelle makten i kommunene i praksis hos offentlige byråkratier som fylkesmannen, miljøverndepartementet og riksantikvaren. Dette er byråkratier som etter instruks fra Ap, SV og Sp presser på for rødgrønn kommunepolitikk, og som derved hindrer vekst og utvikling i lokalsamfunn over hele Norge. Bompenger er et viktig eksempel på statlig overstyring, selv om Ap, SV og Sp febrilsk prøver å skyldre på lokalpolitikere og «lokale bompengearbeidere» når dette innføres. Fakta er at disse initiativene er en snedig form for rødgrønn utpressing, og i Nasjonal Transportplan 2010–2019 er hele 28 prosjekter betinget av tilslutning til bompengefinansiering på over 60 mrd. kroner. Når modige Frp-politikere tar til motmæle og sier nei til bompenger, truer dagens stortingsflertall med at det blir heller ingen statlige veikroner.

Øyvind Vaksdal, stortingsrepresentant, Frp

Gamle ferjer i Tau-sambandet

Den senere tid har kritikken mot Tide vært ganske knallhard om forsinkelser og lignende i Tau-sambandet. Mange driftsavbrudd, enten de er store eller små, skaper problemer for de reisende. Men er det rett at det er bare Tide som skal ha skylden for dette? Her er det flere aktører som har gjort alvorlige feil.

Jeg vil starte med utlysning av Tau-sambandet på anbud med oppstart 1. januar 2010. Her ble det valgt å gå inn i anbudet med 3 stk. 20 år gamle ferjer, og det i et av de største og mest trafikkerte samband i landet. Hvor hører det hjemme? Her skulle det selvsagt ha vært nye ferjer som ble satt inn. Hvorfor blir ikke de som sto for denne avgjørelsen om å bruke gamle ferjer stilt til ansvar? Jeg vil også minne om den komedien som utspant seg når det gjelder hurtigferjen «Stavanger». Så vidt jeg minnes var det ganske mange lovnader om at den skulle fortsette i Tau-sambandet, og – for å føye til – det er den beste båt vi noen gang har hatt i det sambandet. Båter som er 20 år gamle, har kun én motor til fremdrift, og hører fortiden til. Men det er det vi skal slite med i Tau-sambandet.

Neil Falkeid, Tau

Det viktigste først

Jeg leser i Aftenbladet.no at Sandnes kommune skal kjøre 600 tonn sand til sentrum, plus andre diverse utgifter i forbindelse med dette, og så skal det vel vekk igjen etter en stund?

Si meg en ting: Har Sandnes kommune dekket alle behov, så som barnehager, sykehjemsplasser og alt annet en kommune må ordne med? Jeg er gammel nå, men da jeg var ung ble jeg opplært til at først og fremst skulle jeg ha penger til de livsviktige tingene så som hus, mat, klær og utdanning, og om jeg fikk familie så gjalt det samme for familiens behov. Ble det noe til overs så kunne det brukes til hobby og andre ting. Bør ikke dette og i høyeste grad gjelde for en kommune?

Olav Vik, Hafersfjord

Debattinnlegg

sendes til debatt@aftenbladet.no
Kommentar: inntil 5000 tegn. Legg ved portrettfoto.
Hovedinnlegg: ca 3500 tegn.

Underinnlegg: ca 1700 tegn.
Kortinnlegg: 700-1100 tegn.
Alle lengder er inkludert ordmellomrom.

Kronikk

sendes til kronikk@aftenbladet.no
Lengde inntil 7000 tegn inkl. ordmellomrom.
Foto av forfatter legges ved.